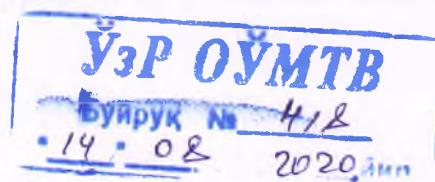

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот
усуллари (мамлакатлар бўйича)
магистратура мутахассислигининг малака талаблари

Тошкент

М

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети.
- ЎзР ФА Тарих институти

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта маҳсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўкув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2020 йил «14» 08 даги 3 - сонли йигилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигининг 2020 йил «14» 08 даги 412 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРӢӢ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаби 120 000 Гуманитар фанлар таълим соҳаси Давлат таълим стандарти, Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий хужжат хисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабини расмий чоп этиш хукуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига тегишиладир.

МУНДАРИЖА

Т/п		бет
1.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бүйича) магистратура мутахассислигининг умумий таснифи ...</i>	4
1.1.	Кўлланиш соҳаси	4
1.1.1.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бүйича) магистратура мутахассислиги малака талабининг кўлланилиши.....</i>	4
1.1.2.	Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бүйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятлари таснифи .....</i>	4
1.2.1.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари .....</i>	4
1.2.2.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг объектлари .....</i>	5
1.2.3.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари .....</i>	5
1.2.4.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий вазифалари .....</i>	5
2.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) таълим мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар .....</i>	7
2.1.	Умумий компетенциялар	7
2.2.	Касбий компетенциялар	8
2.3.	Касбий квалификациялар.....	9
3.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фандастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар .....</i>	9
3.1.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фанлар дастурларига қўйиладиган умумий талаблар .....</i>	9
3.2.	<i>5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги ўкув режасидаги юклама ҳажми .....</i>	9
	Библиографик маълумотлар	10

1. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислигининг умумий тавсифи

5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи кундузги таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Магистратура дастурининг меъёрий муддати 2 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби **5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи** барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур магистратура мутахассислиги бўйича малака талаблари, ўкув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўкув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўкув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;
- магистратура мутахассислигининг ўкув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;
- магистратура битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;
- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;
- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;
- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;
- кадрлар буюргмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;
- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган бакалавриат битирувчилари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг тавсифи

1.2.1. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари:

5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) – тарих соҳасидаги мутахассислик бўлиб, барча таълими муассасаларида мутахассисликка оид фанларни ўқитиш, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий тадқиқот институтлари, марказлари, илмий ишлаб чиқариш бирлашмаларида илмий тадқиқот фаолиятини юритиш, турли мулкчилик шаклидаги корхоналарида, нодавлат ва нотижорат ташкилотларида, марказий ва маҳаллий давлат бошқаруви органларида иш бошқариш, илмий фаолият билан шуғулланиш, уни ташкил этиш ва бошқаришга оид комплекс масалаларни ҳал этиш, шунингдек ижтимоий соҳа ва тармоқларни ривожлантиришда илмий-техникавий хавфсизликни таъминлаш,

истиқболини белгилашга, касбий құнікмага, мутасаддилік кобилятига йұналтирилған инсон фаолияттарынға воситалари, усуллари, методлари ва услубларининг мажмуасини қамраб олади.

1.2.2. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакаттар бүйіча) мутахассислиги бүйіча магистрлар касбий фаолиятларининг обьектлари:

- олий таълим, қайта тайёрлаш ва малака ошириш, профессионал таълим муассасаларыда педагогик фаолият;
- Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтлари ва марказларыда ҳамда олий таълим муассасаларыда илмий-тадқиқот фаолияти ва жараёнлар;
- реал илмий-тадқиқот муасссаларининг ривожланиши стратегиясини ифодаловчи сиёсий-тарихий анализ күрсаткышлар тизими;
- давлат ва шаҳс ҳамда хұжалик фаолияти субъектларининг илмий-техникавий хавфсизлігини таъминлаш, ижтимоий-иктисодий, сиёсий ва тарихий жабхаларда хукуқтарын таңдауда жараёнлар;
- давлат ва маҳаллий бошқарув органдары, сиёсий тарих ва ижтимоий бошқарув органдарыда жараёнлар;
- иктиносидиёттін тармоқлари, ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш мажмуалары, турли мүлкчилік шаклідегі илмий техникавий муасасалар, ассоциялар, коorporациялар, хусусий фирма ва компаниялар, ишлаб чиқариш бирлашмаларыда тарихий тадқиқот усулларынан фойдаланған ҳолда ижтимоий-тарихий изчиллік фаолиятини ташкил этиш ва бошқариш жараёнлар;
- тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари соҳасыда илмий ва амалий тадқиқот, назарий ва амалий таҳлил, хулоса ва амиалий натижаларни моделлаштиришни амалға ошириш жараёнлар;
- ижтимоий-сиёсий жараёнлар ва ҳодисалар, мирко ва макро ижтимоий маконда тарихийлік күрсаткышларининг таҳлилий жараёнлар.

1.2.3. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакаттар бүйіча) мутахассислиги бүйіча магистрлар касбий фаолиятларининг турлари

- илмий тадқиқот фаолияти;
- педагогик фаолият;
- назарий-амалий фаолият;
- ҳисобот, таҳлил ва назорат фаолияти;
- хукуқ-тарынан таңдауда жараёнлар;
- ташкилий-бошқарув фаолияти;
- ишлаб чиқариш ва хизмат күрсатиши.

1.2.4. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакаттар бүйіча) мутахассислиги бүйіча магистрларнинг касбий вазифалари:

5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакаттар бүйіча) мутахассислиги бүйіча Миллий малака рамкасининг 7-малака даражасы ҳамда магистр касбий фаолиятларининг соҳалари, обьектлари ва турларига мувофиқ магистратура битирудын күйидегі касбий вазифаларни бажаришта қодир болиши лозим:

Илмий тадқиқот ва педагогик фаолиятида:

- илмий, амалий тадқиқотларни үтказиши, тажриба натижаларини таҳлил қилиш ва улар асосыда илмий ассоциациялар чиқариши, илмий янгиликтерні кашшылықтың этиши;
- илмий маколалар, мағазалар, рисола, үкүв адабиётлар тайёрлаш ва таҳрир қилиши, үтказилаёттән тадқиқотлар мавзуси бүйіча илмий шархларни ишлаб чиқиши, рефератлар ва библиографияларни тузиши;

- илмий адабиётлар ва интернет тармоғида энг янги илмий, конструкторлик, технологик ва эксплуатацион ютуқлар ҳакидаги маълумотларни максадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;
- илмий семинар, конференция ва симпозиумларни ташкил этиш, ўтказиш ҳамда фаол иштирок этиш;
- мос мутахассислик мавзуси бўйича илмий лойиҳаларни ишлаб чиқиш, ечилаётган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиш;
- олий таълим, қайта тайёрлаш ва малака ошириш, профессионал таълим муассасаларида мутахассислиги бўйича педагогик ва ўкув-услубий фаолият юритиш;
- ўкув жараёнини ва илмий фаолиятни ташкил қилиш, замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан, ўқитишининг техник воситаларидан фойдаланиб ўкув машғулотларини ўтказиш;
- электрон (e-learning), мобил (m-learning), масофавий ахборот технология ва ўкув-методик мажмуаларни мукаммал ўзлаштириш;
- педагогик ва илмий маҳорати ҳамда малакасини мунтазам ошириб бориш.

Амалий ҳисобот, таҳлил ва назорат фаолиятида:

- Тарихшунослик, манбашунослик ва тиарихий тадқиқот усулларини олиб бориша ва архив ҳужжатларидан кенг миқёсда фойдаланишда Ўзбекистон Республикаси қонунлари ҳамда меъёрий-хуқуқий ҳужжатларни билиши ва улардан ўз фаолияти доирасида амалий фойдалана олиш;
- Тарихий тадқиқотлардаги фанлараро ёндашувда ўрганилаётган муаммо ва объектнинг тизим билан чегаравийлиги ҳамда критик ҳолати мезонларини аниқ билиш;
- Манбашунослик ва тарихшунослик соҳасида ечилаётган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ҳамда назарий моделларини ишлаб чиқиш ва илмий-тадқиқот натижалари бўйича тавсиялар ва ишланмаларни амалиётга тадбиқ этиш;
- Илмий-тадқиқот объектларининг самраадорлигини ошириш мақсадида уларнинг иқтисодиёт имкониятларидан келиб чиқиб инновацион лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва барқарорликни ошириши ўйларини ишлаб чиқиш;
- Ўзбекистондаги ҳамда хориждаги тарихшунослик ва манбашунослик, тадқиқот усулларига оид жараёнлар ҳамда ходисаларни кўрсаткичларини таҳлил қилиш, қиёслаш, ўрганиш ва илмий жамиятга, илмий оммага тадбиқ этиш;
- Тарихий тадқиқот усулларини олиб бориша давлат идора ва бошқарувидаги бюджет маблағлари, турли жамғармаларни шакллантириш ўйларини ўрганиш, уларни тўғри ва мақсадли бажарилишини назорат қилиш, давлат ва маҳаллий ресурслардан оқилона фойдаланиш борасида аниқ амалий концепцияга эга бўлиш, ҳамда қонунбузарликлар аниқланганда уларни бартараф эта олиш чораларини кўриш;
- Манбашунослик ва тарихшунослик соҳасида тарихий тадқиқот усулларини олиб бориша шу соҳанинг ҳалқаро стандартлари, тажрибаларидан кенг фойдаланиш, уларнинг мониторингини олиб бориш, маҳаллий ва хорижий тажрибаларни уйғунлаштириш орқали янги синтез тадқиқот усулларини ишлаб чиқиш, амалга ошириш ва тадқиқот усулининг самарали фаолияти кўрсатгичини эълон қилиб бориш, илмий-техникавий тажрибалардан амалиётда кенг фойдаланиш.

Хуқуқ-тартибот фаолиятида:

- қонунийлик ва хуқуқ-тартиботни таъминлашда жамият, давлат ва шахс ҳамда илмий-техникавий фаолият субъектларининг тарихий тадқиқотлари ва маънавий-мулкий меросини кадриятларни ва уни ҳимоя қилиш;
- Манбавий ва тарихий ҳужжатларнинг хуқуқий мақоми ва қонунийлигини таъминлаш, булар борасидаги шахс, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилишга кўмаклашиш;
- Тарихий тадқиқот усуллари, ҳамда манбавий асосларга зарар етказувчи вазиятларни ва таҳдид солувчи омилларни бартараф этишга қаратилган чора-тадбирларни

амалга ошириш;

- Сиёсий онг нуктаи назаридан тарихий-манбавий маълумотларни сохталаштириш, ёлгон ва нотўғри тадқиоктларни олиб боришга қаратилган мақсадли илмий жиноятлар ва конунбузарликларни аниқлаш ва очиш, профилактика қилиш, огоҳлантириш ва қатъий чоралар кўриш.

Ташкилий-бошқарув ҳамда ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиши фаолиятида:

- Илмий тарихий тадқиқот ва илмий-техникавий ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш;

- Илмий-тадқиқот муасасалари, илмий-техникавий ташкилот ва уларнинг алоҳида бўлинмалар ташкилий тузилмасини оптималлаштириш, ходимларнинг профессионал тайёргарлик даражасини ошириб боришни ташкил қилиш ва бошқариш, меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланишни режалаштириш, меҳнатни рағбатлантириш тизимини йўлга кўйиш;

- Илмий тадқиқот муассасасининг тарихий тадқиқот усулларини олиб бориш фаолиятини амалий жиҳатдан режалаштириш, ҳисоб-китоб ва таҳлил қилиш бўйича аниқ услубий кўрсатмалар бериш, хуқуқий ҳамда меъёрий-хуқуқий хужжатлардан фойдаланишда самарали хизмат кўрсатиш;

- Тарихшунослик ва манбашунослик илмий тадқиқотларини олиб борища режалаштириш, хужжатларни юритиш, янги техника ва технологик усулларни илмий тадқиқот жараёнида қўллаш, тадқиқот усулларида рационализаторлик таклифларир ва ихтиrolар бўйича аниқ илмий-амалий ва техникавий самарадорликни аниқлаш;

- Янги қўлланилаётган тадқиқот усулларини ижтимоий-иқтисодий самарадорлик мезонлари асосида тўғри баҳолаган ҳолда уларнинг хавф-хатар ва оқибатларини ҳисобга олиб, тадқиқотлар апробациясининг оптимал шаклларини ишлаб чиқиш ҳамда танлаб олишни асослашда иштирок этиш;

- Илмий-амалий тадқиқот учун шартномалар тузишдаги зарур бўладиган хужжатларни тўплаш, уларнинг тезкор ва статистик ҳисботини олиб боришни ташкил этиш, ҳисботларни аниқ ва натижавийлигини тўғри кўрсата олиш;

- Тарихшунослик ва манбашуносликда илмий тадқиқот марказлари, соҳаларининг тарихий тадқиқотларини олиб боришиларида аниқ грантларни ишлаб чиқиш ва тадқиқот усулларини олиб борищдаги хизмат кўрсатувчи меҳнат ресурсларидан оқилона самарали фойдаланишни режалаштириш ва амалга ошириш;

- Тадқиқот усулларини олиб борища лойиҳавий ва дастурий хужжатларни ишлаб чиқиш жараёнида тарихийлик, ишончлилик ва аниқлик принципларини таъминлаш, бажарилаётган назарий ва амалий тадқиқотларда ишларнинг мавзуси юзасидан илғор хорижий тажрибалар, информацион ва имитацион моделларни ишлаб чиқиш ва тадбиқ этиш.

2. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) таълим мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- илмий дунёқарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асоси, иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид хужжатлар ва ишлар мөхиятини тушуниши, илмий тадқиқот ва педагогика методологиясини билиши ва касбий фаолияти ундан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш;

- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлани ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;

- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;

- ўз фаолиятида меъёрий-хукукий хужжатлардан фойдалана олиши, ўзининг касбий фаолиятида асосли мустакил карорлар қабул қила билиши;

- интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўникмаларига эга бўлиши;

- ахборот технологияларидан фойдалана олиши, ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи ҳавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот ҳавфсизлигининг асосий талабларига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши.

2.2. Касбий компетенциялар:

- илмий, амалий тадқиқотлар олиб бориш, тажриба натижаларини қайта ишлаш ва улар асосида илмий асосланган хулосалар чиқариш, илмий мақолалар тайёрлаш ва таҳrir қилиш, илмий семинар, конференция ва симпозиумларни ташкил этиш, ўтказиш, илмий лойиҳаларни ишлаб чиқиш кўникмаларига эга бўлиш;

- педагогик фаолиятида ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланишни билиш;

- таълим сифати ва самарадорлигини оширишга инновацион ёндашишни билиш;

- илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш кўникмаларига эга бўлиши;

- давлат, нодавлат ва нотижорат ташкилотлари томонидан эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш малакаларига эга бўлиши;

- ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш кўникмаларига эга бўлиши;

- ташкилот, корхона ва уларнинг алоҳида бўлинмалар ташкилий тузилмасини оптималлаштириш, ходимларнинг профессионал тайёргарлик даражасини ошириб боришни ташкил қилиш ва бошқариш, меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланишни режалаштириш, меҳнатни рағбатлантириш тизимини йўлга қўйиш кўникмаларига эга бўлиши;

- илмий-тадқиқот институтларида ишлаб чиқариш ва меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишда тарихийлик, аниқлик, холислик, ишончлилик тамойилларини қўллай билиши;

- бажарилаётган назарий ва амалий ишлар мавзуси бўйича илғор хорижий тажрибалар, информацион ва имитацион моделларни ишлаб чиқиш ва тадбиқ этиш кўникмаларига эга бўлиши;

- илмий лойиҳаларнинг иқтисодий самарадорлигини баҳолаш, йўналиш ва соҳалар бўйича иқтисодий-молиявий ва статистик ҳисоботларни туза олиш ҳамда уларни шарҳлаш кўникмаларига эга бўлиш;

- тарихшунослик ва манбашунослик соҳаси бўйича аниқ тарихий тадқиқот усулларини қўллай олиш, уларни билиш ва тадқиқотлар ўтказишда таҳлилий ишларни амалга оширишни билиш;

- илмий тадқиқот соҳаси бўйича аниқ тарихий концептуал ёндашувга эга бўлиш, стратегик режаларни ишлаб чиқиш, тарихшунослик ва манбашунослик соҳасида олиб борилаётган илмий муаммоларнинг назарий моделларини ишлаб чиқиш ва илмий-тадқиқот натижалари бўйича тавсиялар ва ишланмаларни амалиётга тадбиқ этишини билиш;

- лойиҳаларнинг тарихий-иқтисодий ҳамда сиёсий самарадорлигини баҳолаш кўникмаларига эга бўлиш;

- ижтимоий-тарихий вазиятларга таҳдид солувчи омилларни бартараф этишга қаратилган чора-тадбирларни амалга ошириш малакасига эга бўлиш;

- тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усулларини олиб бориша керакли меъёрий-хукукий хужжатларни тўғри қўллай билиш ва амалий натижага эришиш.

2.3. Касбий квалификациялар:

Тарихшунос, манбашунос, тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари бўйича мутахассис, тарих ўқитувчisi, шарқшунос, тадқиқотчи-педагог, илмий ходим квалификацияларига эга бўлиши

3. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

3.1. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фанлар дастурларига қўйиладиган умумий талаблар

Магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фанлар дастурлари бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг тавсифи ҳамда касбий компетенцияларига қўйиладиган талабларга мувофиқ, талабалар мажбурий ва танлов фанларини ўзлаштириши, амалиётларни ўтиши ва натижада касбий фаолиятида зарур билим, кўнкима ва малака компетенцияларини эгаллашини таъминловчи мазмунда ишлаб чиқилади.

Ўкув режаси кредит-модуль тизими асосида шакллантирилади. Бунда ўкув жараёни графиги, хафталар кесимида ўқиш вақти, аттестациялар, амалиётлар, татиллар, семестрлар бўйича ўтиладиган, “Мутахассислик фанлари”, машғулотлар турлари, ажратилган соатлар, кредитлар, фанлар коди, Давлат аттестацияси ва бошқалар кўрсатилади.

Ўкув режаларга киритиладиган мажбурий ва танлов фанлар турдош олий таълим муассасалар билан ҳамкорликда таянч олий таълим муассасалари томонидан белгиланади.

3.2. 5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги ўкув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўкув ишларини ўз ичига олган ўкув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига - 30 соат қилиб белгиланиши мумкин. Қолган соатлар ҳажми мустақил таълим учун ажратилади.

Жорий, оралиқ ва якуний аттестацияларни ҳисобга олган ҳолда ўкув режа ва фан дастурининг умумий ҳажми 2 йиллик ўкув даври учун ҳафталик ўкув юкламалардан келиб чиқсан ҳолда белгиланади.

Ўқишининг норматив муддати 2 йил бўлганда ўкув жараёни 100 ҳафтагачани ташкил этиши зарур.

Ўкув даврининг умумий ҳажми қўйидагида тақсимланиши мақсаддага мувофиқ:

Ўкув даврлари	Кундузги таълим шакли учун*
Назарий таълим ва илмий фаолият	47%
Шу жумладан, мустақил таълим	-
Аттестациялар	16%
Таътиллар	21%
Илмий амалиёт (стажировка)	16%

Библиографик маълумотлар

УДК 378 (575.1).902.
OKC 01.040.01

Гурӯҳ УТ 55

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият обьекти, касбий фаолият соҳаси, магистратуранинг ўқув режа ва фан дастури (магистратура дастури), профиль, ўқиб ўрганиш натижалари, ўқув даври, e-learning ва m-learning технологиялари, ижтимоий-иқтисодий ва тарихий жараёнлар, манбашунослик, атрихшунослик, тарихий тадқиқот усуллари, илмий тадқиқот муассасалари ва тармоқлари, илмий-техникавий соҳалар, хуқуқ-тартибот, эксперт хизмати, баҳолаш, сифатни баҳолаш ва назорати, мустакил таълим, ишлаб чиқариш, ташкилий-бошқарув фаолияти, малака амалиёти, давлат аттестацияси, ўқув фанлари блоки, олий таълим муассасаси, таълим жараёни, манбавий таҳлил, тарихийлик, аниқлилик, холислик принциплари, илмий конунбузарлик, илмий ишлаб чиқариш, илмий лойиҳалаш, илмий тадқиқот жараёни, маҳсус фанларни ўқитиш методикаси, ахборот-коммуникатив тизимлар, замонавий тадқиқот методлари, ахборот ва замонавий педагогик технологиялар, моделлар ва моделлаш, фан ишчи дастурлари, замонавий хорижий илғор тажрибалар, илмий тадқиқот марказлари, тадқиқот усулларини ташкил қилиш, самарали фойдаланиш, виртуал ва электрон билим манбалари, дидактика, назария.

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош Олий таълим муассасалари ҳамда
кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚУВЧИЛАР:

М.У.

Ўзбекистон Миллий университети

Ректор А.Марахимов

2020 йил « 12 » 08

М.У.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Тарих институти

Директор Азамат Зиё

2020 йил « 12 » 08

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимни низомлантириш тадқиқотлари ва илғор
технологияларни татбиқ этиш маркази

Директор З.Ҳакимов

2020 йил « 14 » 08

Тошкент давлат шарқшунослик университети

Ректор Г.Рихсиева

2020 йил « 14 » 08

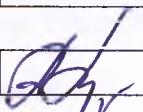
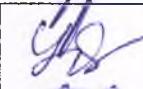
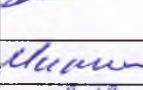

Ўзбекистон Миллий университети 5120300–Тарих (жаҳон мамлакатлари бўйича), 5120400 – Археология, 5121300 – Тарих ва экспедиция – ўлкашунослик иши ҳамда 5121400 – Антропология ва этнология, 5220300 – Архившунослик бакалавр таълим йўналишлари ва уларнинг негизидаги 5A120301–Ўзбекистон тарихи, 5A120302–Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича), 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича), 5A120401–Археология, 5A120402–Этнография, этнология ва антропология, 5A220301–Хужжатчилик, хужжатшунослик ва архившунослик магистратура мутахассислиги бўйича малака талаблари ва ўқув режасини ишлаб чиқувчи

Ишчи гурӯҳ таркиби

T/p	Ишчи гурӯҳ раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва увони, иш жойи	Имзо
-----	--	---	------

Ишчи гурӯҳ раиси

1	Муминов А.	ЎзМУ профессори, тарих факультети декани	
Аъзолари:			
2	Ўроқов Д.Ж.	ЎзМУ доценти, “Жаҳон тарихи” кафедраси мудири	
3	Очилдиев Ф.Б.	ЎзМУ доценти, “Археология” кафедраси мудири	
4	Рахмонқулова З.Б.	ЎзМУ доценти, Манбашунослик ва архившунослик манбашунослик кафедраси мудири	
5	Муминов О.	ЎзМУ тарих факультети декани муовини	
6	Холиқулов А.Б.	ЎзМУ доценти, “Ўзбекистон тарихи” кафедраси мудири	

Ўқув ишлари бўйича проректор Тошматов Ш.А.

Декан

Муминов А.

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети бакалавр таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режаларининг ишлаб чиқарувчилар ва асосий кадрлар истеъмолчилари ўртасида

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

“_____” “_____” 2020 йил

Биз кўйида имзо чекувчилар – ЎзР ФА тарих институти директори т.ф.д., профессор Азамат Зиё, Тошкент давлат Шарқшунослик университети ректори Г.Ш.Рихсиева, Ўзбекистон Миллий университети ректори А.Р.Марахимовлар билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 5 майдаги “Ўзбекистон Республикасида тиббий таълим тизимини янада ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2959-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2020 йил 12 июндаги “2020-2021 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган кабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4749 сонли Қарорлари белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш максадида, ЎзМУда ишлаб чиқилган қўйидаги бакалавриат таълим йўналиши ва магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари мазмуни билан танишиб, келишув хакида ушбу далолатномани туздик:

Таълим йўналишлари:

- 5120300 – Тарих (жаҳон мамлакатлари бўйича),
- 5120400 – Археология,
- 5220300 – Архившунослик

Магистратура мутахассисликлари:

5A120301 – Ўзбекистон тарихи, 5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича), 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуллари (мамлакатлар бўйича), 5A220301 – Хужжатчилик, хужжатшунослик ва архившунослик, 5A120401-Археология, 5A120402-Этнография, этнология ва антропология.

Юқоридаги бакалавр таълим йўналиши ва магистратура мутухассисликлари бўйича МТ ва ўкув режаларининг ишлаб чиқилишида кадрлар истеъмолчилари тамонидан қўйилган талаблар иноботга олинган

МТларнинг қайта ишлаб чиқилишида: фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, амалий, лаборатория машғулотларига ажратилган юкламалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўtkазиш муддатлари тўғри шакллантирилган.

Ишлаб чиқилган МТ ва ўкув режаларини ўрнатилган тартибда тасдиқа тавсия этилиши мақсадга мувоғик.

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети ректори

А.Р.Марахимов

ЎзР ФА тарих институти директори

А.Зиё

Тошкент давлат Шарқшунослик университети ректори

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 5 майдаги “Ўзбекистон Республикасида тиббий таълим тизимини янада ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2959-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июнданги “2020/2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2020 йил 12 июнданги “2020-2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилишнинг давлат буюрмаси параметрлари туғрисида”ги ПҚ-4749 сонли Қарорларида, 2020/2021 ўқув йилига самарали тайёргарлик қўриш ишларини ташкиллаштириш вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”даги таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича Ўзбекистон Миллий университетидаги ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларини турдош Олий таълим муассасалари билан

КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Тошкент ш.

“ ” 201 й

Қатнашдилар: Г.Ш.Рихсиева – ТДШУ ректори, С.Умарова – ТДШУ ўуб бошлиғи, Ж.Каримов - ЎзМУ ўуб бошлиғи, Ш.Чориев.- ўқув ишлари бўйича декан мувовини – 11 киши, кафедра мудирлари – 17 киши, сифат комиссияси раиси – 11 киши, турдош ОТМ вакиллари – ТДШУ, ФарДУ, НамДУ, СамДУ, БухДУ, ҚаршиДУ, ҚҚДУ, АндДУ, УрДУ – жами 24 киши ҳамда 34 нафар ўМБ вакиллари.

КУН ТАРТИБИ

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларига таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, 2020 йил 12 июнданги “2020-2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилишнинг давлат буюрмаси параметрлари туғрисида”ги ПҚ-4749 сонли Қарорларида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Миллий

университети Ижодий ишчи гурухлари томонидан тайёрланган “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори” асосида таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича тайёрланган малака талаблари ва ўқув режаларининг мухокамаси:

Таълим йўналишлари:

5120300 – Тарих (жаҳон мамлакатлари бўйича)

5120400 – Археология

5220300 – Архившунослик

Магистратура мутахассисликлари:

5A120301 – Ўзбекистон тарихи,

5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича),

5A120304–Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуслари(мамлакатлар бўйича)

5A120401-Археология,

5A120402-Этнография, этнология ва антропология,

5A220301–Хужжатчилик, хужжатшунослик ва архившунослик

Сўзга чиқди: С.Умарова – Ўқув-услубий бирлашма котиби, доцент. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 5 майдаги “Ўзбекистон Республикасида тиббий таълим тизимини янада ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2959-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қарорларида фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карорларида, Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2020-2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган кабул қилишнинг давлат буюрмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4749 сонли Қарорларида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш максадида, Ўзбекистон Миллий университети тажрибали профессор-ўқитувчиларидан иборат ишчи гурухлар тузилган. Ишчи гурух аъзолари томонидан бакалавриат таълим йўналиши ва магистратура мутахассисликлари учун кадр истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режалари ишлаб чиқилди.

Шунингдек, ЎзМУ таянч ОТМ этиб белгиланган бакалавриат таълим йўналиши ва магистратура мутахассисликлари учун такомиллаштирилган малака талаблари ва ўқув режалари ишлаб чиқилди. Марҳамат, ушбу малака талаблари ва ўқув режалар сизларнинг эътиборингизга ҳавола қилинмоқда. Мазкур меъёрий ҳужжатларни таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича шўйбаларда кўриб чиқиб, ўз фикр-мулоҳазалингизни билдиришингизни сўрайман. Сизларнинг билдирган фикр-мулоҳазаларингиз асосида тегишли тузатишлар киритилиб, ОЎМТВ га тасдиқлаш учун топширилади.

Сўзга чиқди: т.ф.н. Н.Холматов Самарқанд Давлат университети доценти: ЎзМУ тарих факультетида ишлаб чиқилган 2 та бакалавриат йўналиши ва уларнинг негизидаги 6 та магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари истеъмолчи ташкилотлар ва турдош ОТМлари томонидан билдирилган таклифлар инобатга олинган ҳамда барча меъёрий ҳужжатлар талабларига жавоб беради. Шундан келиб чиқиб, турдош ОТМ вакили сифатида ЎзМУ профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган барча малака талаблари ва ўқув режаларни тасдиқка тавсия этиш мумкин.

доц. Д.Ж.Ўроқов, ЎзМУ Жаҳон тарихи кафедраси мудири: Мазкур малака талаблари ва ўқув режаларининг лойиҳаларини ишлаб чиқилишида бугунги кун талабидан келиб чиқиб бир қатор асосий вазифалар эътиборга олинган. Жумладан:

– замонавий цивилизация ва унинг тараққиёт йўналишларини шакллантириш, талабаларда илмий ва илмий-техник ахборот билан ишлаш кўнікмаларини шакллантириш, амалдаги қонунлар ва қоидаларга доир билимларни таъминланишига ҳамда амалий хорижий тилни, мутахассисликка йўналтирилган ахборот технологиялари ва тизимларини ўзлаштиришни таъминлашига, мутахассислик бўйича билимлар базасини яратиш ва улардан фойдалана олиш кўнікмаларини ривожлантиришига катта эътибор қаратилган. Ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларни тасдиқлашга тавсия этиш мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблайман.

Очилдиев Ф.Б., ЎзМУ Археология кафедраси мудири: 5120400 – Археология таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талабларида бакалаврларнинг касбий фаолиятлари ва амалиётга кўйиладиган малака талаблари имкон қадар барча турдош ОТМ ва истеъмолчи ташкилотларнинг таклифлари инобатга олинган.

т.ф.н. З.Б.Раҳмонқулов, Манбашунослик ва архившунослик кафедраси мудири: Ўзбекистон Республикаси Президентининг юқорида номлари келтирилган бир қатор қаорорлари ва Ўзбекистон Республикаси соҳага оид қонунлари ҳамда меъёрий хужжатлари ижросини таъминлаш мақсадида, олий таълим тизими ривожлантириш мақсадида жаҳоннинг нуфузли олий таълим муассасалари тажрибалари инобатга олинган ҳолда университетимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган малака талаблари ҳамда ўкув режалари кўйилган талабларни ўзида тўлигича акс эттирган ва меъёрий талабларга тўлиқ жавоб беради. Баклаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисларининг малака талаблари ва ўкув режалари кадр истеъмолчи ташкилотлар ва турдош ОТМлари вакиллари, етук мутахассисларни жалб этган ҳолда, қайта ишлаб чиқилди. Шунингдек, мазкур малака талаблари ва ўкув режалар мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотлардан келиб чиқиб, талабаларнинг тарих таълим йўналишлари бўйича чуқур билим, кўнікма ва малакаларни бажаришга мўлжалланган. Шунинг учун ишлаб чиқилган барча малака талаблари ва ўкув режаларни маъқуллайман ва тасдиқлаш учун тавсия этаман.

Кун тартибидаги мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг

ҚАРОР ҚИЛИНДИ:

1.Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 5 майдаги “Ўзбекистон Республикасида тиббий таълим тизимини янада ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2959-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-хукукий хужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909 сонли, 2020 йил 12 июндаги “2020/2021 ўкув йилида олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4749 сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг

иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли ва 2019 йил 17 июндаги “2019-2023 йилларда Мирзо Улугбек номидаги Узбекистон Миллий университетида талаб юкори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида белгиланган вазифалар ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-ҳукукий хужжатларга ҳамда ҳалқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилганлиги инобатга олинсин.

2. Ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари лойиҳасини ўрнатилган тартибда тасдикла учун турдош ОТМ ва мафаатдор вазирлик (идоралар) ва асосий иш берувчи корхоналар экспертизадан ўtkazilgan (Келишув баённомалари ҳамда мутахассислар томонидан “Тақризлар” билан расмийлаштирилган ва малака талабларига илова этилган).

3. Экспертиза натижасида мутахассислар томонидан аникланган камчилик ва тақлифлар малака талаблари ва ўкув режаларининг охирги лойиҳаларини ишлаб чиқиша инобатга олинсин.

4. Ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларини тавсия этилган хужжатлар илова қилингани ҳолда, ўрнатилган тартибда тасдиқка тавсия этилиши учун Вазирлик ҳузуридаги Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўкув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгаш мухокамасига тақдим этилсин.

Ўкув-услубий бирлашма раиси

Г.Ш.Рихсиева

Бирлашма илмий котибаси

С.Умарова

**Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий
университетида ишлаб чиқилган**
**5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар
усуллари (мамлакатлар бўйича) мутахассислигининг МАЛАКА**
ТАЛАБЛАРИГА

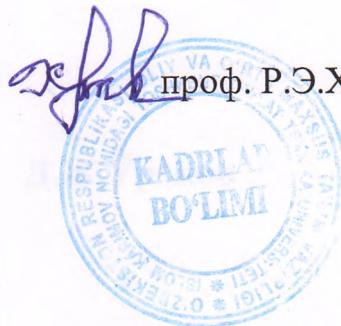
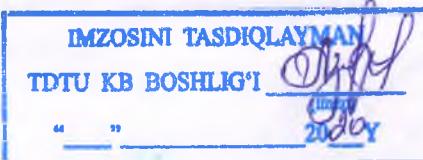
ТАҚРИЗ

Ўзбекистон тарихининг қадимги даврларидан бугунга қадар барча боскичларининг мукаммал ва атрофлича ўрганишни ҳужжатлар асосида тарих тажрибаси орқали истиқболда ижтимоий йўналтирилган, бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик фуқаролик жамияти қуришдек мақсадни амалга ошириш мумкинлиги тобора қўпроқ аён бўлмоқда. Тарих соҳасида Ўзбекистон Республикаси ФА Тарих институти ва бошқа кўп сонли олий ўқув муассасаларида олиб борилаётган долзарб муаммоларга бағишланган илмий изланишлар кутилган самарани бермоқда.

5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуслари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислигини битирган магистр талабалар Олий ва ўрта маҳсус ўқув юртларида илмий изланишлар олиб бориш билан бирга илмий-педагогик фаолиятда юқори натижаларга эришмоқдалар. Ушбу мутахассислик бўйича “мутахассислик”, “танлов фанлари”, “илмий фаолият” блокларида талабаларга ўтилаётган фанлар тўғри танланган. Бу йўналишда таҳсил олаётган магистрлар ракобатбардош, замонавий кадрлар бўлиб чиқаётганлиги фикримизнинг асосий далилидир.

Ушбу малака талаблари ўқув режага мос келади ва фанларга ажратилган соатлар мутаносиб тақсимланган.

Ислом Каримов номидаги ТДТУ
«Ўзбекистон тарихи» кафедраси мудири проф. Р.Э.Холикова

**Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий
университетида ишлаб чиқилган
5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар
усуллари (мамлакатлар бўйича) мутахассислигининг МАЛАКА
ТАЛАБЛАРИГА**

ТАҚРИЗ

Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича малака талаблари тайёрланди.

Ушбу малака талаблари билан танишиш натижасида қуйидаги вазифаларни эътиборга олингандигини таъкидлаш мумкин:

- Мазмунан тақдим этилган малака талаблари “Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуллари (мамлакатлар бўйича)” магистратура мутахассислиги бўйича юқори малакали ва чуқур билимли мутахассисларни тайёрлашга хизмат қиласди;

- малака талабларида келтирилган фанлар ўзининг долзарблиги ва аҳамияти билан ифодаланади. Ушбу фанлар турли минтақалар ва мамлакатлар тарихининг долзарб масалаларини ёритиб беришга қаратилган;

- тақдим этилган малака талабларида бўлажак магистрларнинг билимлари ва кўникмаларига кўйиладиган талаблар аниқ белгилаб берилган;

- малака талаблари илмийлик ва услубият талабларини ҳисобга олган холда тайёрланган. Унда хорижий мамлакатларнинг тажрибасидан унумли фойдаланилган;

- малака талаблари бўйича ўкув жараёнига тадбиқ этилиши кўзланган фанларнинг мазмуни аниқ кўrsatiб берилган;

- малака талаблари негизида тайёрланган магистрлар замонавий билимлар ва касбий маҳоратга эга бўлишига замин яратилган.

Малака талаблари дунёning етакчи олий ўкув муассасалари тажрибаларини атрофлича ўрганиб, маҳаллий тажриба, талаб ва эҳтиёжларидан келиб чиқсан холда ишлаб чиқилганлиги мазмунида акс этган.

Юқорида билдирилган фикрларга таяниб шуни эътироф этиш лозимки, 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича малака талаблари қўйилган талабларга тўла жавоб беради ва уни ўкув жараёнига тадбиқ этиш мумкин.

**Ўзбекистон Миллий Университети
Тарих факультети “Жаҳон тарихи”
Кафедраси мудири**

Д.Ж.Ўроқов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигининг Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети
5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуллари(мамлакатлари бўйича) магистратура
мутахассислиги учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг магистратура
мутахассислиги битириувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака (касбий компетентлик) талаблари

Магистратура мутахассислиги		
шифри	номи	
5A120304	Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуллари (мамлакатлар бўйича)	<p>Магистратура мутахассислари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг магистратура мутахассислиги битириувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака (касбий компетентлик) талаблари</p> <p>Касбий фаолиятнинг соҳалари:</p> <p>Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасаларида тарих, тарихшунослик ва манбашунослик фанларини ўқитиш; Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларида илмий-тадқиқот марказларида, илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларида илмий тадқиқот ишларини олиб бориш, турли мулкчилик шаклидаги ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш корхоналарида, давлат бошқаруви органларида, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларида илмий фаолият олиб бориш; илмий, техникавий ва технологик масалалар билан боғлиқ академик, илмий-тадқиқот ва муассаса ташкилотларида илмий-ўқув, маънавий-маърифий масалаларни ечишга оид комплекс масалалар мажмуасини камраб олади.</p> <p>Касбий фаолиятнинг объектлари:</p> <ul style="list-style-type: none"> – фанлар академияси ва тармоқ илмий-текшириш институтлари ҳамда олий ўқув юртларининг илмий-тадқиқот бўлимлари; – касб-хунар коллежлари ва олий таълим муассасаларида педагогик фаолият; – ёзма, тарихийманбалар; – тарихий, илмий тадқиқотлар; – тарихий тафаккурнинг пайдо бўлиши, ривожланиши, ўзгариши билан боғлиқ жараёнлар; – тарих ва тарихшуносликка оид асарлар муаллифларининг илмий мерослари; <p>– замонавий тарихий тадқиқотларнинг методлари.</p> <p>Касбий фаолиятнинг турлари:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Илмий-тадқиқотфаолият; • Ташкилий-бошқарув фаолият; • Олий, малака ошириш, қайта тайёрлаш таълим муассасаларида умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар таълим тизимида педагогик ва илмий-педагогик фаолият (ўрнатилган тартибда); • Турли хизматлар кўрсатиш кабиларни ўз ичига олади. <p>Касбий фаолиятнинг умумий малака талаблари:</p>

- илмий дунёкарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асосини, давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши;
- ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- миллий маънавий ва умуминсоний қадриятлар бўйича ўз нуктаи-назарини оғзаки ва ёзма баён этиши, миллий тоянинг назарий асосларни англашган ҳолда “Озод ва обод ватан, эркин ва фаровон ҳаёт куриш” бош тоясининг моҳиятини ҳамда унинг асосий тоялар билан мутаносиблиги ва фарқини билиши;
- табиат ва жамиятда юз берадиган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, инсоннинг маънавий қиёфаси ҳақида билимларга эга бўлиши, улардан ҳаётда ва касбий фаолиятида ҳамда замонавий илмий тадқиқотларда фойдалана олиши;
- шахснинг инсон, жамият, атроф-муҳитга бўлган муносабатини тартибга солувчи хуқукий ва ахлоқий меъёрларни касбий фаолиятида кўллай олиши;
- янги билимларни мустақил ўзлаштира олиши, такомиллаштириши ва ўз меҳнатини илмий асосда ташкил қила билиши;
- ўзининг индивидуал билимларига таянган ҳолда ижтимоий ва шахсий аҳамиятга эга бўлган муаммоларни тушуниши ва уларни таҳлил қилиши;
- ўз фаолиятида меъёрий-хуқукий ҳужжатлардан фойдалана билиши;
- фикрлаш маданияти, муайян тафаккур услугига, оғзаки ва ёзма нутқни аниқ баён қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиши ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;
- илмий фаолияти натижаларини ҳис қилишга йўналтирилган ижтимоий масъулиятга эга бўлиши;
- касбий фаолиятда ўзлаштирилган фанларнинг асосий қонунларидан фойдаланиши, методларни таснифлаши, методологик тамойиллардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;
- хорижий тиллардан бирини илмий мулоқот ва касбий малака алмапиш воситаси сифатида сўзлашув даражасида эгаллаган бўлиши;
- ахборотни тўплап, сақлаш, уларга ишлов бериш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаши;
- ўзининг касбий фаолиятида асосли мустақил қарорлар қабул қила билиши;
- ахборот, билим, маълумотни бир-биридан фарқлаш малакасига эга бўлиши, ахборот технологияларидан фойдалана олиши;
- бугунги ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи хавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот хавфсизлигининг асосий талабларига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- интернет тармогидан ахборотларни олиш, саклаш, қайта ишишнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишиш кўнималарига эга бўлиши;
- педагогик фаолиятида ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиши;
  - таълим сифати ва самарадорлигини оширишга инновацион ёндашиши;
  - илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаши;
  - патент олиш учун меъёрий иш ҳужжатлар тайёрлай олиши;
  - давлат, нодавлат ва нотижорат ташкилотлари томонидан эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш малакаларига эга бўлиши лозим.

5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуллари(мамлакатлар бўйича) мутахассислиги бўйича ишлаб чиқилган малака талабларининг бандларида магистрларнинг қасбий фаолиятлари ва амалиётга қўйиладиган малака талаблари ҳамда ўқув режага киритилган фанлар истеъмолчи ва буюртмачи ташкилотларнинг таклиф ва мулоҳазалари асосида шакллантирилган. Шунингдек, назарий таълимни мустаҳкамлаш мақсадида режалаштирилган амалиётлар ва уларни ўташ жойлари, белгиланган талабларга мос равишда танланган.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси
Тарих институти директори

М. Зиё

А. Зиё

**5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар
усуллари (мамлакатлар бўйича)
магистратура мутахассислиги бўйича ишлаб чиқилган Малака
талабларининг ишлаб чиқилишига**

ТУШУНТИРИШ ХАТИ

**5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар
усуллари (мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислигининг малака
талаблари ишлаб чиқида қўйидаги Ўзбекистон Республикаси Вазирлар
Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги “Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил
16 августдаги «Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш
тўғрисида»ги 343-сонли қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш
хакида”ги 3-сонли Қарори, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус
таълим вазирлигининг 2015 йил 15 январдаги “Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамасининг 3-сонли Қарори ижросини таъминлаш
тўғрисида”ги 12-сонли бўйруғи, Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-
тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори, Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар
тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг
иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-
сонли Қарори, 2020 йил 12 июндаги “2020-2021 ўкув йилида Ўзбекистон
Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўкишган қабул қилишнинг
давлат буюрмаси параметрлари туғрисида” ги ПҚ-4749 сонли Қарорлари
каби меъёрий-хукуқий ҳужжатларга асосланилди.**

Ўзбекистон Республикаси “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”да
узлуксиз таълимни яратиш ва ривожланган демократик давлатлар
даражасида юксак маънавий ва ахлоқий талабларга жавоб берувчи юқори
малакали кадрларни тайёрлашга қаратилган мақсад ва вазифалар эътиборга
олинди.

Малака талабларида таълимни миллий тараққиётнинг ўта муҳим омили
сифатида эътироф этиш, таълимнинг инсонпарварлик йўналишини
таъминлаш учун миллий тарих, халқ анъаналари ва урф-одатлари, бошқа
халқларнинг тарихи ва маданиятини ҳурмат қилиш принциплари ҳисобга
олинди.

Таълим жараёнида юқори малакали кадрларни тайёрлаш мақсадида
уларда жамиятда амалга оширилаётган янгиланишларнинг ва тарихий
жараёнларнинг назарий-методологик асосларини чукур таҳлил қилиш,
мустақил фикрларни билан мутахассислик йўналиши бўйича касбий билимлар
юзасидан малакаси ва касбий нуфузининг шаклланиши таъминланиши
эътиборга олинди.

Таълим турлари ва босқичлари бўйича мутахассислик стандартининг
келишилганлиги ва изчиллиги, шахснинг ҳар томонлама ривожланишини
ҳисобга олган ҳолда уларнинг мужассамлигини таъминлашга қаратилди.

Таълим олувчилар тайёргарлигининг зарурий ва етарли билим даражасини ошириш мақсадида таълим фаолиятининг сифатини баҳолаш мезонлари ва тартиботи белгиланди;

Малака талабларининг технологиклиги - унинг бажарилишини назорат қилиш ва унинг меъёрлари ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, мутахассислик малака талабларининг ишлаб чиқиша мухим аҳамият касб этди;

5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги Малака талабларига тажрибада текширувдан ўтган таълим, ҳамда ишлаб чиқариш амалиёти фаолиятларининг илғор меёrlари киритилди.

5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги Малака талаблари Ўзбекистон Республикаси давлат стандартлаш тизими қоидалари талабларини тўлиқ қониқтиради.

Малака талабини ишлаб чиқиша мамлакат ижтимоий-иқтисодий тарақиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютиқлари, тарихчи кадрларни тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, гуманитар соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Ўзбекистон Миллий университети
ўқув ишлари бўйича проректори

Ш. Тошматов

Манбашунослик ва архившунослик
кафедраси мудири

З.Раҳмонқуловава

**Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги ҳузуридаги
Олий таълим йўналишлари бўйича Мувофиқлаштирувчи кенгашининг “Ижтимоий соҳа
ва гуманитар фанлар” ўқув-услубий бирлашмасининг № -сонли мажлис**
БАЁНИДАН КЎЧИРМА

Тошкент ш.

«_» 2020 йил

ҚАТНАШДИЛАР: Бирлашма раиси – Г.Ш.Рихсиева – ТДШУ ректори, С.Умарова – ТДШУ ўзб. бошлиғи, Ж.Каримов – ЎзМУ ўзб. бошлиғи, ўқув ишлари бўйича декан мувовини – 11 киши, кафедра мудирлари – 17 киши, сифат комиссияси раиси – 11 киши, турдош ОТМ вакиллари – ТДШУ, ФарДУ, НамДУ, СамДУ, БухДУ, КаршиДУ, ҚҚДУ, АндДУ, УрДУ – жами 24 киши ҳамда 34 нафар ўМБ вакиллари.

КУН ТАРТИБИ:

1. Ўзбекистон Миллий университети профессор-ўқитувчилари иборат ишчи гуруҳлар томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

ЭШТИЛДИ:

1. Г.Ш.Рихсиева – ўқув-услубий бирлашма раиси, профессор. Ҳурматли мажлис иштирокчилари, кун тартибидаги масала бўйича маълумотларни тақдим этиш учун сўз бирлашма котиби С.Умаровага берсак. Марҳамат.

2. С.Умарова – ўқув-услубий бирлашма котиби, доцент. Маълумки, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторини таҳлил қилиш жараёндан баъзи янги таълим йўналишлари ва мутахассисликлари очилди ҳамда айримларининг эса номлари ўзгартирилди. Шунинг учун мазкур йўналиш ва мутахассисликлар бўйича янги малака талаблари ва ўқув режалари яратиш зарурияти туғилди. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909 сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Дастури”да, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909 сонли, 2020 йил 12 июнданги “2020-2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилишнинг давлат буюрмаси параметрлари тұғрисида”ги ПҚ-4749 сонли Қарорлари каби меъёрий-хукуқий ҳужжатларга асосланилди.

2019 йил 17 июнданги “2019-2023 йилларда Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида белгиланган вазифаларнинг ижросини таъминлаш мақсадида ЎзМУ ишчи гурух профессор-ўқитувчилари томонидан, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ куйидаги таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқилаётганлиги ҳақида ахборот берди, уларни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаби ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Сўзга чиқди: Ж.Каримов – ЎзМУ ўзб. бошлиғи, ЎзМУ профессор-ўқитувчилари ҳамда турдош олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчиларини жалб қилган ҳолда бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талабларини мазмуни кўриб чиқилди ва хорижий тажриба асосида такомиллаштириш чораларини кўриш мақсадида қайта ишлаб чиқилди. ЎзМУ тарих факультети профессор-ўқитувчилари томонидан такомиллаштирилган ҳолда ишлаб чиқилган барча малака талаблари ҳамда ўқув режалари республикамизда тарих фани соҳаларини ривожлантиришда рўй беряётган ислоҳотлар тўлиғича ўз аксини топган деб ўйлайман. Шунинг учун муҳокамага қўйилган барча малака талаблари ҳамда ўқув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этиш керак деб ҳисоблайман.

Юқоридагиларни инобатга олиб, куйидаги такомиллаштирилган МТ ҳамда ўкув режаларини “Ижтимоий соҳа ва гуманитар фанлар” методик биралашмасида кўриб чиқиб, тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

Таълим йўналишлари:		
1.	Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича)	5120300
2.	Археология	5120400
3	Тарих ва экспурсия – ўлкашунослик иши	5121300
4	Антропология ва этнология	5121400
5	Архившунослик	5220300
Магистратура мутахассисликлари		
1	Тарих (мамлакатлар ва йўналишлар бўйича)	5A120302
2	Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича)	5A120304
3	Археология,	5A120401
4	Хужжатчилик, хужжатшунослик ва архившунослик	5A220301

Юқоридагиларга асосланиб

ҚАРОР ҚИЛИНДИ:

1. Ўзбекистон Миллий университетида ишли гурухлар томонидан тайёрланган 5120300 – Тарих (жаҳон мамлакатлари бўйича) бакалавр таълим йўналиши ва унинг негизидаги 5A120301 – Ўзбекистон тарихи, 5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича), 5A120304 – Тарихшунослик ва тарихий тадқиқот методлари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассисликлари ва 5120400 – Археология, 5121300 – Тарих ва экспурсия – ўлкашунослик иши ҳамда 5121400 – Антропология ва этнология бакалаврият йўналишлари ва уларнинг негизидаги 5A120401-Археология, магистратура мутахассисликлари ҳамда 5220300 – Архившунослик бакалавр таълим йўналиши ва унинг негизидаги 5A220301 – Хужжатчилик, хужжатшунослик ва архившунослик МТ ҳамда ўкув режалари Ўзбекистон Республикаси “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш милий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг конунлари, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Даствури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Даствури”да, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909 сонли, 2020 йил 12 июндаги “2020/2021 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4749 сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли ва 2019 йил 17 июндаги “2019-2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юкори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли, 2020 йил 12 июндаги “2020-2021 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари туғрисида” ги ПҚ-4749 сонли Қарорларида белгиланган вазифалар ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-ҳукуқий ҳужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилганлиги инобатга олинсин.

2. Ишлаб чиқилган малака талблари ва ўкув режалари лойиҳасини тасдиқлаш учун турдош ОТМ ва манфаатдор вазирлик (идоралар) ва асосий иш берувчи корхоналар

экспертизадан ўтказилган (Келишув баённомалари хамда мутахассислар томонидан “Тақризлар” билан расмийлаштирилган ва малака талабларига илова этилган).

3. Экспертиза натижасида мутахассислар томонидан аниқланган камчилик ва тақлифлар малака талаблари ва ўкув режаларининг охирги лойиҳаларини ишлаб чиқишида инобатта олинсин.

4. Ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларини тавсия этилган хўжёкатлар илова қилингани ҳолда, ўрнатилган гартибда тасдиқка тавсия этилиши учун Вазирлик хузуридаги Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўкув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгаш мухокамасига тақдим этилсин.

Ўкув-услубий бирлашма раиси

Г.Ш.Рихснева

Бирлашма илмий котибаси

С.Умарова

Умаров

5A120304-Тарихишунослик, манбашиунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бүйича) магистратура мутахассислиги ўкув жарабёни жадвали ва ўкув режасининг 2019 йилда тасдиқланган ўкув режаси билан қиёсий-солиштирма жадвали

I. ЎКУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ

2019 йилдаги ўкув режа бүйича

Курс	Хафталар												Жамн	Ўкув жарабёни (хафталарда)		Таътиллар		
														Назарий таълим ва илмий фаолият				
														Илмий амалиёт (стажировка)				
Сентябрь	Октябрь	Ноябрь	Декабрь	Январь	Февраль	Март	Апрель	Май	Июнь	Июл	Август	Жамн	38	34	4	14	52	
I	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52											Жамн	78	51	17	10	18	96
II												Жамн	40	17	17	6	4	44

2020 йилдаги ўкув режа бүйича

Курс	Хафталар												Жамн	Ўкув жарабёни хафталари сони шундан		Хаммаси			
														Назарий таълим ва илмий фаолият					
														Илмий амалиёт (стажировка)					
Сентябрь	Октябрь	Ноябрь	Декабрь	Январь	Февраль	Март	Апрель	Май	Июнь	Июл	Август	Жамн	38	30	8	0	14	52	
I	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52											Жамн	38	38	15	8	15	6	44
II												Жамн	76	45	16	15	20	96	

Назарий таълим ва илмий фаолият

Д

Давлат аттестацияси

И

Илмий амалиёт (стажировка)

А

Аттестация

Т

Таътиллар

Назарий таълим ва илмий фаолият 6 хафтага камайди. Илмий амалиёт (стажировка) хафталари 2 хафтага камайди. Аттестациялар 5 хафтага кўпайди. Ўкув даврининг умумий хажми Вазирлар Махкамасининг 2015 йил 10 январда тасдиқланган 3-сон қарори меълорларига мос келади.

I	Ўкув фанлари, блоклар ва фаолият турларининг номлари	2019 йилдаги ўкув режа бўйича			2020 йил ўкув режаси бўйича				Аудитория юкламаси фарки	Изоҳ		
		Юклама хажми, соат ва % да			Юклама хажми, соат ва % да							
		Умумий	%	Аудитория	Умумий	%	Кредит	Аудитория				
1.00	Мутахассислик фанлари	428	49,5	238	510	40	17	210	-28			
1.01	Илмий тадқиқот методологияси	62		34	60		2	30	-4			
1.02	Тарихий реконструкция масалалари	122		68	150		5	60	-8			
1.03	Палеоэкология ва цивилизация динамикаси	122		68	150		5	60	-8			
1.04	Эски ўзбек ёзуви ва шарқ тилларидаги манбаларни ўқиш методологияси	122		68					-68	Ўкув режадан чиқарилди		
1.05	Тарихий тадқиқот усуллари				150		5	60	+60	Янги киритилди		
2.00	Танлов фанлари	436	50,5	238	750	60	25	300	+62			
	Жамн:	864	100	476	1260	100	42	510	+34			
3.00	Илмий фаолият	2808		1564	2040		68	120				
3.01	Илмий-тадқиқот ишни ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш	1160		646	900		30					
3.02	Илмий семинар	366		204	240		8	120				
3.03	Илмий-педагогик иш	366		204	360		12					
3.04	Илмий амалиёт (стажировка)	916		510	540		18					
	жами	3672		2040	3300		110	630				
4.00	Аттестациялар	540		300	300		10					
	ХАММАСИ:	4212		2340	3600		120	630				

ЎзМУ ўкув ишлари бўйича проректор Ш. Тошматов

5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича таълим дастурининг намунавий тузилиши

Т.р	Ўкув блоклари, фанлар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг хажми
1	2	3
	Мутахассислик фанлари	510
	Илмий тадқиқот методологияси	60
	Тарихий реконструкция масалалари	150
	Палеоэкология ва цивилизация динамикаси	150
	Тарихий тадқиқот усуллари	150
	Танлов фанлари	750
	Жами:	1260
	Илмий фаолият	2040
	Илмий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш	900
	Илмий семинар	240
	Илмий-педагогик иш	360
	Илмий амалиёт (стажировка)	540
	Жами	3300
	Давлат аттестацияси	300
	ҲАММАСИ	3600